

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM
2011-05-31
Meddelad i
Göteborg

Mål nr
4257-11 E
Enhet 2:1

KONKURRENSVERKET	
2011-05-31	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

SÖKANDE

Fugro-BKS Limited, NI-05303

Ombud: Jur.kand. Sture Tersaeus
Juridisk Byrå Sture Tersaeus
Skeppsbron 5
411 21 Göteborg

MOTPART

Falkenbergs kommun
Nygatan 34
311 80 Falkenberg

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen ska göras om.

Dok.Id 86029

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag - fredag 09:00-15:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND

Falkenbergs kommun stad genomför i samverkan med Kungsbacka, Varberg, Hylte, Halmstad och Laholms kommuner en upphandling avseende flygfotografering, dnr TKN 2010/201. Upphandlingen genomförs med ett öppet förfarande. – Falkenbergs kommun är ensam avtalstecknande upphandlande myndighet.

I tilldelningsbeslut meddelat den 14 februari 2011 angavs att Falkenbergs kommun valt att teckna avtal med Fugro-BKS Limited.

Sedan COWI AB ansökt om överprövning beslutade Förvaltningsrätten i Göteborg i dom meddelad den 31 mars 2011, i mål nr 2004-11, att bifalla ansökan på så sätt att upphandlingen fick avslutas först sedan rättelse gjorts i form av en ny utvärdering, varvid anbudet från Fugro-BKS Limited inte skulle beaktas (eftersom bolaget gjort en otillåten prisreservation).

Av nytt tilldelningsbeslut meddelat den 7 april 2011 framgår att Falkenbergs kommun valt att teckna avtal med COWI AB.

YRKANDEN M.M.

Fugro-BKS Limited (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar att upphandlingen ska göras om och att anbudet från COWI AB ska diskvalificeras. Till stöd för ansökan anförs sammanfattningsvis följande.

COWI har lämnat en indirekt prisreservation genom att ange att deras priser förutsätter att den av kommunen angivna höjdmodellen ställs till rådighet. Beskrivningen liknar den beskrivning som bolaget lämnat i sitt anbud och som medfört att bolaget vid tidigare överprövning blivit diskvalificerat. Av samma skäl borde nu därför COWI:s anbud ha diskvalificerats.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 3
4257-11

I vart fall får förfrågningsunderlaget avseende punkten 1.2 och kravspecifikationens punkt 5:14 anses ge utrymme för feltolkningar. I det av kommunen återopade målet i förvaltningsrätten (mål nr 2004-11) har kommunen i skriftväxlingen också medgett att det är fel i förfrågningsunderlagets punkt 1.2 och angett, "Det är olyckligt att höjddata nämns i denna beskrivning eftersom denna tjänst de facto tillhandahållits av beställaren".

COWI har i sitt anbud felaktigt uppgett år 2012 som leveransdatum för option för flygfotografering år 2013. Anbudet uppfyller därmed inte skallkravet i denna del. Bolaget delar dock kommunens uppfattning att det felaktiga årtalet får betraktas som en uppenbar felskrivning. Det har däremot inte varit möjligt för kommunen att själv rätta felet utan COWI skulle ha tillåtits att rätta felskrivningen. Kommunens förfarande strider i denna del mot LOU.

Bolaget menar även att det varit riktigt av kommunen att låta COWI rätta sitt anbudspris på grund av det uppmärksammade summeringsfelet. Någon möjlighet för COWI att samtidigt ändra/minska två delbelopp i anbudet har dock inte funnits. Kommunen har agerat i strid med likställighetsprincipen genom att acceptera ett nytt justerat lägre anbudspris från COWI.

COWI har inte offererat tilläggstjänster då man inte angett några priser. En offert utan prispförslag kan inte heller anses vara en offert. I vart fall synes detta skallkrav ha tolkats olika av anbudsgivarna. Förfrågningsunderlaget får därför anses oklart på denna punkt och ge utrymme för feltolkningar.

Bristerna har medfört att bolaget lidit eller riskerat att lida skada genom att inte ha tilldelats uppdraget.

Falkenbergs kommun (kommunen) bestrider bolagets ansökan och anför bland annat följande.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**
Avdelning 2

DOM

Sida 4
4257-11

Det saknas skäl för att göra om upphandlingen med hänvisning till att anbudsunderlagets kravspecifikation innehåller oklarheter eller feltolkningsmöjligheter. Kommunen anser att COWI:s anbud inte innehåller någon prisreservation. Kommunen har handlat i enlighet med LOU och med unionsrättsliga principer och har inte åsamkat bolaget någon skada.

Angående oklarheter i förfrågningsunderlaget avseende punkten 1.2 och kravspecifikationens punkt 5:14 hänvisar kommunen till förvaltningsrättens dom i mål nr 2004-11.

COWI:s anbud kan inte anses innehålla en otillåten prisreservation. Att COWI förutsätter att beställaren tillhandahåller höjddata i enlighet med vad som framgår av anbudsunderlaget anser kommunen vara en bekräftelse på att bolaget har lämnat anbud i enlighet med anbudsunderlaget. Skrivningen kan inte anses utgöra grund för att diskvalificera COWI:s anbud.

I anbudsunderlaget ställs krav på att leverantören ska offerera tilläggstjänster men inte att dessa ska prissättas. I anbudsunderlaget punkten 7.1 står att för laserscanning "kan pris lämnas" och i punkt 7.2 att leverantör har "möjlighet att lämna pris" för fotogrammetrisk kartering. I COWI:s anbud skriver bolaget att det erbjuder tilläggstjänster men att man väljer att inte prissätta dem i anbudet. Således har COWI offererat tilläggstjänster i enlighet med anbudsunderlaget.

Enligt LOU finns en möjlighet att för den upphandlande myndigheten att tillåta en anbudssökande eller anbudsgivare att rätta en uppenbar felskrivning. Att COWI i sitt anbud avsåg år 2013 stod klart för kommunen som ansåg att felskrivningen var uppenbar och av den arten att rättelse var tillåten enligt LOU.

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG
Avdelning 2

DOM

Vid anbudsutvärderingen upptäckte kommunen en felsummering i COWI:S anbud. Kommunen beslutade tillåta COWI att rätta sitt anbud eftersom det rörde sig om en uppenbar felräkning vid summeringen av delposterna.

Kommunen anser att rättelsen av COWI:s anbudspris är tillåten. Vid utvärdering har det rättade anbudspriset utvärderats. Tidigare beslut var grundat på en utvärdering där den ursprungliga anbudssumman utvärderades. Detta beslut är dock upphävt med tillhörande upphandlingsprotokoll.

Av förfrågningsunderlaget framgår att anbuden ska vara giltiga till och med den 3 maj 2011 och att flygfotografering utförs före lövsprickning. I dagsläget saknas således giltiga anbud och på grund av att lövsprickning har skett är förutsättningarna sådana att flygfotografering inte längre kan genomföras.

DOMSKÄL

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 16 kap. 5 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantö-

huvudprincip gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att förvaltningsrätten bara bör pröva de grunder som sökanden tar upp.

Av transparens- och likabehandlingsprinciperna följer att den upphandlande myndighetens krav ska ha angetts på ett sätt som är tillräckligt tydligt för att varje leverantör ska kunna skapa sig en bild av möjligheterna att lägga ett konkurrenskraftigt anbud. Höga krav bör ställas på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett förfrågningsunderlag, även om vissa brister och oklarheter får godtas (jfr RÅ 2002 ref. 50).

Frågan om otydligt förfrågningsunderlag

Förvaltningsrätten har i sin tidigare dom gjort följande bedömning avseende förfrågningsunderlagets punkt 1.2 och kravspecifikationens punkt 5.14:

"I förfrågningsunderlaget anges att en digital höjdmodell efterfrågas och att denna skall levereras. Därtill anges att kommunen tillhandahåller höjddata från Lantmäteriets nationella höjdmodell där sådana data finns tillgängliga. Kommunen tillhandahåller sålunda en digital höjdmodell endast där höjddata finns tillgängliga. I det fall höjddata saknas för att kunna uppfylla beställarens uppdrag får leverantören sålunda själv ta fram nödvändiga höjddata. Av förfrågningsunderlaget framgår inte annat än att kostnader för detta arbete ska ingå i det totala anbudspriset."

Förvaltningsrätten finner inte skäl att nu göra någon annan bedömning. Förfrågningsunderlaget skulle visserligen i denna del ha kunnat utformas något tydligare. Förfrågningsunderlaget får emellertid anses vara så pass klart formulerat att det varit möjligt för anbudsgivare att kunna avgöra vad som efterfrågas avseende digitala höjdmodeller och kunna bilda sig klar

uppfattning om vad som krävts för att kunna lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Det som bolaget anför medför inte någon annan bedömning. Skäl för ingripande på denna grund saknas därför.

Frågan om kompletteringar

Av 15 kap. 12 § LOU framgår att en upphandlande myndighet får tillåta att en anbudsgivare rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudet.

Av bestämmelsens ordalydelse framgår att den upphandlande myndigheten får tillåta att *anbudsgivaren* rättar en uppenbar felskrivning eller felräkning i anbudet. Kommunen har sålunda inte haft möjlighet att själv rätta det av COWI felaktigt angivna årtalet avseende leveransdatum för option av flyg-fotografering år 2013. Förfarandet strider därför mot LOU.

Kommunen har däremot rätteligen tillåtit COWI att rätta felsummeringen av anbudets delbelopp. COWI har emellertid inte begränsat rättelsen till en ny och riktig summering utan även justerat två av delbeloppen med följd att anbudspriset blivit lägre. En sådan väsentlig förändring av anbudet är inte tillåten efter anbudstidens utgång. Rättelsen är därför inte av sådant slag att den kan tillåtas enligt LOU. Kommunens förfarande att godta rättelsen och utvärdera det nya anbudet strider mot likabehandlingsprincipen. Skäl för ingripande på denna grund föreligger därför.

Prisreservation

I förfrågningsunderlaget anges att reservationer inte är tillåtna. Bolaget gör emellertid gällande att COWI har lämnat en indirekt prisreservation och att det bolagets anbud därför borde ha förkastats. Rätten finner att även om syftet med COWI:s skrivning framstår som oklar så går det inte att dra den

slutsatsen att det otvetydigt är fråga om en prisreservation. Skäl att på denna grund besluta om ingripande finns därför inte.

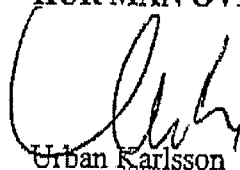
Tilläggstjänster

I förfrågningsunderlaget ställs krav på att leverantören ska offerera tilläggstjänster men inte att dessa ska prissättas. Däremot anges att för laserskanning "kan pris lämnas" och att leverantör "har möjlighet att lämna pris". Den omständigheten att COWI har offererat tilläggstjänster men valt att inte prissätta dem står därför inte i strid med förfrågningsunderlaget. Skäl för ingripande på denna grund finns därför inte.

Sammanfattning

Falkenbergs kommuns förfarande har medfört att principerna om transparens och likabehandling av anbudsgivarna har trätts för när. Det anbud som COWI lämnat borde rätteligen ha förkastats. Eftersom kommunen sålunda har brutit mot 1 kap. 9 § LOU och detta medfört att bolaget lidit eller kan komma att lida skada finns grund för åtgärd enligt LOU. Anbudens giltighetstid har ostridigt löpt ut. Av utredningen framgår inte att anbudens giltighetstid har förlängts. Förvaltningsrätten är därför förhindrad att besluta om rättelse. Upphandlingen måste därför göras om.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/ 1B LOU)

Urban Karlsson

Rådman

Föredragande i målet har varit föredraganden Michaël Koch.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,

2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1B LOU